

Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Mustafa Kemal University Journal of the Faculty of Education
Yıl/Year: 2017 ♦ Cilt/Volume: 1 ♦ Sayı/Issue: 1, s. 57-64

Açık Saha ve Kapalı Saha Taraftarlarının Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi

Mahmut GÜLLE

Mustafa Kemal University, School of Physical Education and Sports, mhmtgulle@gmail.com

Fikret Soyer

Sakarya University School of Physical Education and Sports

M. Çağrı ÇETİN

Mersin University School of Physical Education and Sports

Özet

Çalışma; Açık saha (futbol) ve kapalı saha (basketbol) taraftarlarının müsabaka esnasında saldırganlık düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2014-2015 yılları arasında 1. Lig Basketbol takımlarından Antakya Homend ve 2. Lig futbol takımlarından Hatay spor erkek taraftarları oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu iki takım taraftarından basketbol (200) ile futbol (200) taraftarlarından oluşan 400 kişiyi kapsamaktadır. Çalışmanın Veri toplama aracı olarak 1984 'de Kiper tarafından geliştirilen Saldırganlık ölçeği kullanılmıştır. Çalışma sonucu saldırganlık ölçeği alt boyutları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye göre açık saha ve kapalı saha tarafları, spor yapan ve yapmayan taraftarlar ile taraftarların yaş değişkenleri dikkate alındığında saldırganlık ölçeği alt boyutlarından yıkıcı saldırganlık, edilgen saldırganlık ve atılgan saldırganlık düzeyleri açısından anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *futbolda saldırganlık, basketbolda saldırganlık, taraftarların grubu, saldırganlık, açık kapalı saha*

Investigation of Aggression Levels of Outdoor Field and Indoor Court Fans

Abstract

This study aims to investigate aggression levels of open field (football) and indoor court (basketball) fans during the competition. Target population of the study consisted of male fans of Antakya Homend, a basketball team played in Women's Division I Basketball League and of male fans of Hatay Spor, a football team played in Football League Second Division between 2014 and 2015. Research sample was composed of 400 people of whom 200 were basketball fans and 200 were football supporters. Aggression scale developed by Kiper (1984) were used as data collection tool. Frequency and percentage values were calculated based on the data obtained; considering the results of the demographic data, statistical results were obtained. Research findings were evaluated taking account of subscales of aggression scale. This assessment revealed that there are significant differences in terms of destructive aggression, passive aggression and impulsive aggression levels among aggression scale subscales when considering outdoor field and indoor court fans, supporters who do/do not play the sport and their ages.

Key Words: *aggression in football, aggression in basketball, aggression levels of fans, outdoor closed field.*

Giriş

Yaşamın her alanında varlığını gösteren agresif eylemler, sporun ve taraftar gruplarının içerisinde bulunduğu ortamlarda sürekli karşımıza çıkmaktadır. Bireylerin özellikle sportif faaliyetler içerisinde agresif duygular yaşadığı ve bu duyguların belirli bir zaman içerisinde saldırganlığı dönüştüğü görülmektedir. Saldırganlık kavramına baktığımızda kasıt/niyet dürtüsü içinde yapılan, sosyal kuralları bozan ya da yıkan zarar verici davranışlar kalıbı olarak görülmektedir (Bandura, 1973). Saldırganlık kişinin kendisine ya da başkalarına yönelik sergilediği yıkıcı/zarar verici nitelikteki davranış biçimi olabileceği gibi, bireyin kendini korumak için gerekli ya da alternatif bir davranış biçimi olarak da kavramsallaştırılabilir (Ferris & Grisso, 1996). Saldırganlığın neleri kapsadığı konusunda çok farklı durumlar yer almaktadır. İnsanın saldırgan olarak nitelendirildiği davranışlar, diğer insanlarca normal kabul edilebilir.

Toplumların sahip olduğu kültürel farklılıklar nedeniyle bazı davranışlar şiddet içerikli olarak kabul edilmezler. İspanyollar'ın ünlü boğa güreşleri İspanyol olmayan pek çok insana vahşi ve şiddet dolu görünürken, çok eski bir geçmişi olan bu ritüel eylem, İspanyollar için oldukça asil bir spor olarak kabul görür. İnsan gücünün vahşi doğa üzerindeki hakimiyetini tescil eden bu spor, İspanya'da "Ulusal şenlik" olarak adlandırılır (Marvin, 1986). Şiddet birbiriyle çok karmaşık şekilde etkileşim gösteren pek çok faktörün birleşiminin bir sonucudur (Morris, Morman, Bonner, Taylor, Abraham, & Lathan, 2002; Mutza ve Jürgen, 2009). Bu faktörlerin arasında en fazla ön plana çıkan ise taraftarların sergilemiş oldukları saldırganlık ve şiddet olaylarıdır. Taraftar; yandaş, sporunun veya sporcuların, temsil ettikleri renklere, kulübe veya bayrağa bağlı kimse anlamına gelmektedir (www.tdk.org.tr).

Bir spor taraftarı için tuttuğu takımın başarısı, kendisi için bir çeşit güven ve iftihar duygusu uyandırmaktadır (Kılıçgil, 2003). Umut ve beklentilerin ardında istenmeyen sonuçların alınmasında ise taraftarlarda çoğunlukla kızgınlık ve saldırganlık duygusu oluştuğu görülmektedir. Taraftarların spor müsabakalarında yaşadığı saldırganlık duygusunun başlıca sebepleri arasında taraftarların takımlarına karşı hissetmiş oldukları kimlik duygusundan kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Aidiyetlik duygusu takıma veya kulübe karşı olan bağlılığın göstergesi olarak görülse de ülkemizde kimlik arama duygusu olarak görülmektedir. Taraftarlık kimliğine bürünen seyircilerin takımları tarafından beklentilerinin karşılanmaması sonucu, bireylerin doyum düzeylerinin gerçekleşmemesi taraftarların öfke, saldırganlık ve şiddet duygularının uyanmasına neden olmaktadır.

Dünyada spor müsabakalarında şiddet ve saldırganlık olaylarının sıkça yaşanması yaşanan olayların araştırılmasına neden olmaktadır. 1989 ve 1990 yıllarında İngiliz taraftarların yarattıkları olaylarda birçok insanın yaşamını yitirmesi sonucunda, İngiliz hükümeti tarafından Taylor'a (1990), hazırlatılan "Şiddetin Önlenmesi İçin Yeni Düzenlemeler Raporunda dört önemli konuya vurgu yapılmıştır;

- (1) Sahaların fiziki şartları düzenlenmeli ve seyircinin konforu sağlanmalıdır.
- (2) Sahalardaki olaylara sert ve caydırıcı önlemler getirecek yasal düzenlemeler getirilmelidir.
- (3) Holigan olarak tanımlanan seyircilerin takip ve saptanmasında özel güvenlik ve genel kolluk güçlerinin görevlendirilmeleri sağlanmalı, kameralar ve elektronik bilet uygulaması gibi yöntemlerle etkin bir sistem geliştirilmelidir.
- (4) Şiddete karşı bilinçlendirme sağlayacak sporun içinde yer alan aktörlere eğitimler verilmelidir.

Spor sahalarında görülen saldırganlık ve şiddet olaylarının taraftarlar açısından yaşanabilecek farklılıkların ortaya konması amacı doğrultusunda; araştırma açık saha ve kapalı saha taraftarlarının saldırganlık düzeylerinin incelenmesi açısından önemlilik arz ettiği düşünülmektedir. Dünya'da spor alanında yaşanan şiddet olaylarının en önemli sorunlarından

birisi olarak görülen insan faktörünün en önemli eksikliğinin aslından spor kültüründen yoksun bir şekilde kendini bir tarafa veya bir yana ait olarak görmesi sporda şiddet eylemlerinin ana temel problemlerini oluşturduğu düşünülebilir. Genel literatür taramasında futbol taraftarları üzerine yapılan çalışmaların ağırlıkta olduğu göz önüne alındığında mevcut araştırma alan yazınına katkı sunması beklenmektedir.

Yöntem

Model

Betimsel tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. İlişkisel tarama modelleri ise iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2004).

Araştırma Grubu

Çalışmanın evrenini 2014- 2015 yılları arasında Kadınlar 1. Lig Basketbol takımlarından Antakya Homend ve 2. Lig futbol takımlarından Hatay spor erkek taraftarları oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu iki takım taraftarından basketbol (200) ile futbol (200) taraftarlarından oluşan 400 kişiyi kapsamaktadır. Futbol müsabakalarına kadın seyircinin çok az gelmelerinden dolayı örneklem grubu oluşturan taraftarların tamamı erkek seyircilerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu (yaş, taraftarların açık saha ve kapalı saha taraftarlık durumu değişkeni ve düzenli spor yapma) ve Kiper (1984) tarafından geliştirilen "Saldırganlık Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu 3 sorudan oluşmaktadır. Oluşturulan bu form çalışmanın amacı doğrultusunda hazırlanmıştır. Kişisel bilgiler formu sırasıyla; yaş, açık saha kapalı saha taraftar değişkeni ve düzenli spor yapma düzeylerine ilişkin bilgileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Saldırganlık Envanteri

Bu çalışmada, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması araştırmacı tarafından yapılmış, Kiper (1984) tarafından geliştirilmiş 30 maddeden oluşan "Saldırganlık Envanteri" kullanılmıştır. Envanter, yıkıcı saldırganlık, atılğanlık ve edilgen saldırganlık için üç alt test içermektedir. Yıkıcı saldırganlıkla ilgili maddeler 1, 2, 3, 13, 14, 15, 22, 23, 24, 29. atılğanlıkla ilgili maddeler 4, 5, 6, 10, 11, 12, 19, 20, 21, 28., edilgen saldırganlıkla ilgili maddeler ise 7, 8, 9, 16, 17, 18, 25, 26, 27,30. maddelerdir. Her alt test 10 sorudan oluşmaktadır. Sorular, "bana hiç uymuyor" ve "bana çok uyuyor" uçları arasında değişen 7'li likert tipidir. Kurumsal olarak her bir alt testte, her soruya "bana çok uyuyor" yanıtı veren denek 70, "bana hiç uymuyor" yanıtı veren denek ise 10 puan almaktadır. Envanterin tümüne ilişkin elde edilen Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.83 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin analizi

Verilerin analizi aşamasında, araştırmanın amaçlarına uygun olarak örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin kişisel özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır.

Ölçeklere verilen cevapların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanarak, taraftarların Saldırganlık düzeylerine ilişkin dağılımlar belirlenmiştir. Daha sonra demografik değişkenlere yönelik grup ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için ilk

önce Saldırganlık ölçeği alt boyutlarının normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiştir. İkili karşılaştırmalar için t testi kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS (Statistical Package For Social Scientists for Windows Release 17.0) programında analiz edilmiş, manidarlığı 0.05 düzeyinde sınanmış, diğer manidarlık düzeyi ayrıca belirtilmiş ve sonuçlar araştırmanın amacına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular

Araştırma sonucunda, açık saha ve kapalı saha taraftarlarının yaş, taraftarlık durumu ve düzenli spor yapıp yapmama değişkenlerinin saldırganlık düzeylerine ilişkin sonuçları aşağıda sunulmuştur. Elde edilen sonuçlar anlamlılık düzeyine göre değerlendirildikten sonra tablo altları yazılmıştır.

Tablo 1: Taraftar Gruplarının Açık saha ve Kapalı saha değişkeni açısından Saldırganlık Ölçeği ve Alt Ölçekleri bakımından Karşılaştırılmasını Gösteren t Testi Sonuçları

Açık & kapalı saha	N	X	Ss	df	t	p	
Yıkıcı	Açık	200	42,3300	9,73266	3,98	2,076	,038*
	Kapalı	200	40,1850	10,89515			
Edilgen	Açık	200	26,9600	8,80546	398	2,344	,020*
	Kapalı	200	25,0250	7,66735			
Atılğan	Açık	200	41,9886	10,54796	398	3,436	,001*
	Kapalı	200	45,6050	10,50480			
Toplam	Açık	200	111,2786	18,69397	-3,98	,250	,802
	Kapalı	200	110,8150	18,34457			

Tablo 1’de görüldüğü üzere, taraftarların saldırganlık düzeylerinin, Açık saha ve Kapalı saha seyirci durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Taraftarların Açık saha ve Kapalı saha seyirci durumları ile saldırganlık toplam puanı ($t(400)=0,250$; $P>0,05$) açısından anlamlı farklılaşma tespit edilememiştir. Fakat saldırganlık Alt boyutlarından Atılğan saldırganlık $t(400)=3,436$; $P>0,05$), Edilgen saldırganlık $t(400)=2,344$; $P>0,05$) ve Yıkıcı saldırganlık $t(400)=2,076$; $P>0,05$) alt boyutları açısından anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 2: Taraftar Gruplarının Yaş değişkeni açısından Saldırganlık Ölçeği ve Alt Ölçekleri bakımından Karşılaştırılmasını Gösteren t Testi Sonuçları

Yaş	N	X	Ss	df	t	p	
Yıkıcı	15-24	227	42,3612	10,58434	398	2,453	,015*
	25 üstü	173	39,8092	9,93429			
Edilgen	15-24	227	25,4361	8,43345	398	-1,538	,125
	25 üstü	173	26,7225	8,09345			
Atılğan	15-24	227	43,8678	10,54406	398	152	,879
	25 üstü	173	43,7036	10,85839			
Toplam	15-24	227	111,6652	19,53900	398	,765	,444
	25 üstü	173	110,2353	17,05869			

Tablo 2’de görüldüğü üzere, taraftarların saldırganlık düzeylerinin, yaş durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Taraftarların Yaş değişkenleri ile saldırganlık toplam puanı ile alt boyutları arasından Atılğan saldırganlık $t(400)=0,152$; $P>0,05$) ve Edilgen saldırganlık

($t(400)=1,538$; $P>0,05$) açısından anlamlı farklılaşma tespit edilememiştir. Fakat saldırganlık Alt boyutlarından Yıkıcı ($t(400)=2,453$; $P>0,05$) alt boyutu açısından anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 3: Taraftar Gruplarının Spor Yapıp yapmama açısından Saldırganlık Ölçeği ve Alt Ölçekleri bakımından Karşılaştırılmasını Gösteren t Testi Sonuçları

Spor yapıp yapmama durumu		N	X	Ss	df	t	p
Yıkıcı	Evet	312	41,4551	10,61567	398	,717	,474
	Hayır	88	40,5568	9,48666			
Edilgen	Evet	312	26,2372	8,53486	398	1,110	,268
	Hayır	88	25,1250	7,39962			
Atılğan	Evet	312	43,1081	10,55343	398	-2,446	,015*
	Hayır	88	46,2386	10,77352			
Toplam	Evet	312	110,8004	18,92773	398	-,501	,617
	Hayır	88	111,9205	16,96123			

Tablo 3’de görüldüğü üzere, taraftarların saldırganlık düzeylerinin, spor yapıp yapmama durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Taraftarların spor yapıp yapmamaları ile saldırganlık toplam puanı ile alt boyutları arasında Yıkıcı ($t(400)=0,717$; $P>0,05$) ve Edilgen saldırganlık($t(400)=0,268$; $P>0,05$) açısından anlamlı farklılaşma tespit edilememiştir. Fakat saldırganlık Alt boyutlarından Atılğan saldırganlık $t(400)=2,446$; $P>0,05$) alt boyutu açısından spor yapmayan taraftarların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın amacı doğrultusunda Kadınlar 1. Lig Basketbol takımlarından Antakya Homend ve 2. Lig futbol takımlarından Hatay spor erkek taraftarların Açık saha ve kapalı saha seyirci durumları, spor yapma ve yapmama durumları ile Yaş değişkenleri dikkate alınarak taraftarların saldırganlık düzeyleri çalışmanın amaçlar doğrultusunda da incelenmek istenmiştir. Elias ve Dunning (1986) şiddet ile erkek merkezli toplumsal yapı arasında büyük oranda doğru orantı olduğunu saptamıştır. Dunning ve Maguire (1994) sporda şiddet kullanımının, özünde erkek kimliğini tanımladığını ve kültürel bir olguya (ataerkil yapı) bağlanarak toplumdan güç aldığını vurgulamıştır.

Tablo 1’de incelendiğinde, taraftarların saldırganlık düzeylerinin, Açık saha ve Kapalı saha seyirci durumları dikkate alındığında taraftarların saldırganlık alt boyutlarından yıkıcı, edilgen ve atılğan saldırganlık düzeyleri açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Açık saha taraftarlarının yıkıcı saldırganlık ve edilgen saldırganlık düzeyleri kapalı saha taraftarlarından daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıyeten kapalı saha taraftarlarının açık saha taraftarlarından daha atılğan oldukları da tespit edilmiştir. Kerr ve Kock (2002) ve Karagözoğlu ve Ay (1999) ve Şeker (2011) açık saha futbol seyircilerine yönelik yapmış olduğu çalışmada taraftarların saldırganlık eğilimlerinin yüksek olduğu bulgulamışlardır. Acet (1997), Doğan ve Moralı (1999) Seyircilerin saldırganlık düzeylerine ilişkin yapmış oldukları araştırmalarda açık tribün seyircilerinin kapalı tribün seyircilerine göre daha fazla seyirci taşkınlığı yapma eğilimi içinde olduğu tespit edilmiştir. Russell (1993) ise saldırganlıkla ilgi farklı bir yöntem kullanarak saldırganlığın seyirci büyüklüğünden kaynaklanıyor olabileceğini ifade etmiştir. Russell ve Drewry, (1976) aynı olguyu destekleyerek seyirci büyüklüğü ile sporcu saldırganlığı arasında pozitif olarak artan bir ilişki olduğunu belirlemekle birlikte; seyircinin büyüklüğü sonucunda elde edilen hakimiyet duygusunun taraftarlar arasından her şeyi yapabilme duygusuna sahip olmak anlamı

taşıdığını ifade etmektedirler. Özellikle futbol taraftarlarının kapalı spor taraftarlarına oranla daha çok taraftar kitlesine sahip olması açık saha taraftarlarının saldırganlığa daha çok meyilli olmasına sebep olabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca tezahüratın fazla olması, yüksek desibelli ses anlamına da gelir ki, bunun da saldırgan davranımları kolaylaştırdığı söylenebilmektedir (Wann, 1997, 271). Mevcut çalışmalara bakıldığında sonuçlarımızı destekleyen bulgu ve ifadeler yer almaktadır.

Tablo 2'ye baktığımızda, taraftarların saldırganlık düzeylerinin, yaş durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara baktığımızda 15-24 yaş arası taraftarların 25 yaş üstü taraftarlara oranla daha yıkıcı saldırganlık gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Salırganlık alt boyutlarından Atılgen saldırganlık ve Edilgen saldırganlık açısından ise herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır. Duque, Klevens ve Ramirez (2003) 15-60 yaş aralığında yer alan toplam 3007 kişiye yönelik yapmış oldukları çalışmada 15-24 yaş arasındaki deneklerin daha saldırgan oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Koçer (2012) "Futbol Derneklerine Üye Olan Taraftarların Şiddet ve Holiganizm Eğilimlerinin Belirlenmesi" atlı çalışmasında 18 yaşından küçük taraftarların 25 yaş ve üzerinelere taraftarlara göre daha fazla takımlarını destekledikleri ve yaşları azaldıkça çevredeki olay ve olgulardan daha fazla tahrik oldukları ifade etmiştir. Roversi'nin (1991) "İtalya'da futbol şiddeti" konulu çalışmasına göre ise; futbol holiganizmi olaylarına katılanların %64.7'si 21 yaşından küçüktür.

Tablo 3'e baktığımızda, taraftarların saldırganlık düzeylerinin, spor yapıp yapmama durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına baktığımızda spor yapmayanların atılgenlik düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Salırganlık alt boyutlarından yıkıcı saldırganlık ve Edilgen saldırganlık açısından ise herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır. Kiper (1984), bireyin kendi çıkarlarını koruması için kaygıya kapılmadan duygularını açıkça anlatabilmesi ve başkalarının haklarını kabul ederek, kendi hakkını kullanmasını sağlayan her davranışı atılgenlik olarak tanımlamıştır. Gökçicek (2015) spor yapan erkeklerin spor yapmayanlardan daha saldırgan ve atılgen oldukları sonucuna ulaşmıştır. Tiryaki (1996) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışma da spor yapma ve saldırganlık ilişkisini araştırmış ve sonuç olarak spor yapanların yapmayanlara göre daha saldırgan olduğunu belirlemiştir.

Sonuç olarak; açık saha taraftarlarının kapalı saha taraftarlarına oranla saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülür iken, 24 yaş altı taraftarlarının, 25 yaş ve üstü taraftarlara oranla daha yüksek saldırganlık içinde olduğu görülmektedir. Spor yapan taraftarların ise spor yapmayan taraftarlara oranla saldırganlık alt boyutlarından atılgen yaklaşım düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneri olarak; açık saha ve kapalı saha taraftarlarının saldırganlık düzeyleri ile eğitim düzeylerine ilişkin çalışma yapılması alan için önemli sağlayacaktır. Açık ve kapalı saha taraftarlarının fanatiklik düzeyine ilişkin de yapılacak çalışmalar taraftarların saldırganlık düzeylerinin ortaya konması açısından önemlilik arz edeceği düşünülebilir. Bu öneriler yeni yapılacak çalışmalar açısından önemli değişken olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Acet, M. (1997). Futbol Seyircisinin Sosyo-Kültürel Yapısının Şiddet Eylemine Etkisi, Voleybol ve Basketbol Seyircileri ile Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bandura, A. (1973). Aggression: a Social Learning Analysis. Englewood Cliffs: PrenticeHall.

Doğan, B., Morali, S. (1999). Futbolda Seyirci Taşkınlıkları ve Bunun Altında Yatan Psiko-Sosyal Nedenler. Futbol Bilim Dergisi, Hacettepe Üniversitesi, (6)2, 20.

- Dunning, E., Murpy, P., and Williams, J. (1988). The Roots of Football Hooliganism; An Historical And Sociological Study. Routledge Kegan Paul Ltd, 246-247.
- Duque Luis, F., Joanne, K., Clemencia, R. (2003). Overlap and Correlates of Different Types of Aggression Among Adults: Results From A Cross-Sectional Survey In Bogotá, Colombia. *Aggressive Behavior*, 29, 191- 201.
- Elias, N., & Dunning, E. (1986). *Quest For Excitement: Sport and Leisure in The Civilising Process*. Oxford: Blackwell
- Ferris, C.F.E., Grisso, T. (1996). *Understanding Aggressive Behavior in Children*. New York: New York Academy of Sciences.
- Gölççek, S. (2015). Ortaöğretim Kurumlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Saldırganlık Tutumlarının Araştırılması (Samsun İli Örneği). Yüksek lisans tezi. Dumlupınar Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karagözlüoğlu, C., Ay, S. M. (1999). Futbol Seyircisinde Saldırganlık Eğilimleri, İstanbul Örneği. *Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 27-31.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Limited, Ankara.
- Kerr, J. H., & Hilde, De K. (2002). Aggression, Violence and The Death of A Dutch Soccer Hooligan: A Reversal Theory Explanation. *Aggressive Behavior*, 28(1), 1-10.
- Kılıçgil, E. (2003). Futbol Taraftarlarının Şiddet İle İlgili Tepkilerinin Psiko – Sosyal Boyutları. *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*. 10 – 13 Ekim, Ankara: Sim Matbaacılık, s. 178.
- Kiper, İ. (1984). Saldırganlık Türlerinin Çeşitli Ekonomik, Sosyal ve Akademik Değişkenlerle İlişkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Koçer, M. (2012). Futbol Derneklerine Üye Olan Taraftarların Şiddet ve Hooliganizm Eğilimlerinin Belirlenmesi: Kayseri Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,1(32): 111-135.
- Marvin, G. (1986). Honour, Integrity And The Problem of Violence in the Spanish Bullfight. *The Anthropology of Violence*, 118-35.
- Morrison, E., Morman, G., Bonner, G., Taylor, C., Abraham, I., & Lathan, L. (2002). Reducing Staff Injuries and Violence in a Forensic Psychiatric Setting. *Archives of Psychiatric Nursing*, 16, 108-117.
- Mutza, M., Jürgen, B. (2009). The Role of Sports for Violence Prevention: Sport Club Participation and Violent Behavior Among Adolescent. *International Journal of Sport Policy*, 1(3):305-321.
- Roversi, A. (1991). Football Violence in Italy. *International Review for The Sociology of Sport*, 26(4), 311-332.
- Russell, D. E. (1993). *Making Violence Sexy: Feminist Views on Pornography*. Teachers College Press.
- Russell, G. W., and Drewry, B.R. (1976). Crowd Size And Competitive Aspects of Aggression in Ice Hockey: An Archival Study. *Human Relations*, 29: 723–735.
- Taylor, J. (1990). *The Hillsborough Stadium Disaster (Final Report)*. Londra: HMSO, Cm 962.
- URL: www.tdk.org.tr (14.10.2015).
- Wann, D.L. (1997). *Sport Psychology*. Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Sandstedt, K., Ursing, J., Walder, M. (1983). Thermotolerant *Campylobacter* With No or Weak Catalase Activity Isolated From Dogs. *Curr Microbiol*, 8, 209-213.

Şeker, R. (2011). Lise ve Üniversite Düzeyinde Öğrenim Gören Gençlerin, Sporda Şiddet ve İstenmeyen Davranışlara Karşı Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahraman Maraş Üniversitesi.

Extended Abstract

This study aims to investigate aggression levels of open field (football) and indoor court (basketball) fans during the competition.

Target population of the study consisted of male fans of a basketball team played in women's

Division I basketball league and male fans of a football team played in football league second division between 2015 and 2016. Research sample was composed of 400 people of whom 200 were basketball fans and 200 were football supporters. All of fans composing sample group consisted of male fans since female spectators went to the football fields to watch the football competitions than male ones. Personal information form developed by the researcher and "Aggression Scale" developed by Kiper (1984) were used as data collection tool.

By calculating the arithmetic average and standard deviation of the answers to the scale, distributions of Aggression levels of students were determined. Later on, Kolmogorov-Smirnov test was used to determine whether sub-dimensions of Aggression Scale and are normally distributed, in order to determine whether there is a significant difference between group averages for demographic variables. T test was used for pairwise comparisons.

This study aims to examine aggression level of the fans considering outdoor field and indoor court spectator states of male fans of women's division I basketball league and fans of football league second division, their situations of whether sport plays and their ages.

As seen in Table 1, it has examined whether the aggression levels of supporters differ according to situations of outdoor field and indoor court spectator. There has not been found any significant difference between situations of outdoor field and indoor court spectator and total aggression score ($t(400)=0,250$; $P>0,05$). But, it was determined that there was a significant difference between impulsive aggression ($t(400)=3,436$; $P>0,05$), passive aggression ($t(400)=2,344$; $P>0,05$) and destructive aggression ($t(400)=2,076$; $P>0,05$) from aggression subscales.

As shown in Table 2, it has analyzed whether the aggression levels of supporters differ according to situations of age. There has not been found any significant difference between the variable age of fans, their total aggression score, impulsive aggression ($t(400)=0,152$; $P>0,05$) and passive aggression ($t(400)=1,538$; $P>0,05$). However, it was found that there was a significant difference in terms of destructive aggression ($t(400)=2,453$; $P>0,05$).

As indicated in Table 3, it has analyzed whether the aggression levels of supporters differ according to state of whether fans play sport. It has not been established any significant difference between the variable of whether fans play sport, their total aggression score, destructive aggression ($t(400)=0,717$; $P>0,05$) and passive aggression ($t(400)=0,268$; $P>0,05$). However, it was found that there was a significant difference in favor of non-sporting fans in terms of impulsive aggression ($t(400)=2,453$; $P>0,05$).